

МІСЬКА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА
«Забезпечення належної та безперебійної роботи Запорізького
комунального підприємства міського електротранспорту
«Запоріжелектротранс» на 2018 – 2021 роки»

1. Мета програми

Забезпечення стабільної роботи Запорізького комунального підприємства міського електротранспорту «Запоріжелектротранс».

2. Склад проблеми, шляхи і способи її розв'язання

Підприємство «Запоріжелектротранс» експлуатує 126 трамваїв, 49 тролейбусів та 51 автобус, 94,5 км трамвайної колії, 477,432 км контактної мережі трамваю та тролейбусу (в 1 провід) та 30 тягових перетворювальних підстанцій. В процесі забезпечення технічних оглядів і ремонтів трамваїв та тролейбусів задіяні виробничі площі в обсязі більше 18 тис.кв.м, спецтехніка (вантажні автомобілі, спеціальні автомобілі контактної мережі, трактори, екскаватори, ін.).

У попередні роки забезпечення пільгових перевезень окремих категорій громадян за рахунок субвенції з державного бюджету здійснювалося на рівні 40-50 відсотків від потреби. Це негативно вплинуло на фінансовий стан підприємства «Запоріжелектротранс» та призвело до відсутності обігових коштів в потрібному обсязі для сталого його функціонування.

Протягом 2016-2018 років компенсація пільгового проїзду в електротранспорті та автобусах підприємства «Запоріжелектротранс» забезпечувалась з бюджету міста. При потребі у пільгових перевезеннях на рік – 86 239,847 тис.грн., обсяг компенсації склав 82 813,071 тис.грн. у 2017 році та 83162,390 (при вартості проїзду 3,0грн. в електротранспорті та 4,0грн. в автобусах).

Зменшення обсягів пасажирських перевезень і власних доходів підприємства «Запоріжелектротранс» пов'язано з погіршенням технічного стану рухомого складу, а саме: зменшенням випуску та часу роботи трамваїв, тролейбусів і автобусів на маршрутах, збільшенням повернень рухомого складу до депо та парків з технічних причин, простоїв з причин аварійних відключень контактної та кабельної мереж та ін. Для збереження випуску на підприємстві проводяться заявочні ремонти вузлів і агрегатів і рухомий склад виходить на маршрути. Проте, щомісячні витрати із власних надходжень підприємства «Запоріжелектротранс» на придбання матеріалів і запасних частин здійснюються в недостатньому обсязі.

Власні доходи підприємства «Запоріжелектротранс» у 2017 році (при вартості проїзду 3,0грн. в електротранспорті та 4,0грн. в автобусах) склали 47348,394 тис.грн., в т.ч. від перевезення пасажирів – 35 573,800 тис.грн.

Очікувані власні доходи у 2018 році (при вартості проїзду з 01.11.2018р. 3,0грн. в електротранспорті та 4,0грн. в автобусах) – 92526,0 тис.грн., в т.ч. від перевезення пасажирів – 49946,0 тис.грн.

На виконання вимог Закону України «Про Державний Бюджет України на 2018 рік» на підприємстві «Запоріжелектротранс» запроваджено законодавчу мінімальну заробітну плату у розмірі 3723 грн. та враховано зміни і доповнення до Галузевої угоди між Міністерством Інфраструктури України та Центральним комітетом профспілки працівників ЖКГ, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України на 2017-2018 роки.

Для сповільнення темпів зростання фонду оплати праці на підприємстві «Запоріжелектротранс» здійснюються заходи з оптимізації чисельності працюючих, оптимізації графіків роботи, мінімізація понадурочних годин роботи, жорсткий контроль виконання плану по доходам кондукторами та водіями трамваїв та тролейбусів, оптимізації графіків руху транспорту.

Незважаючи на вжиті заходи, на підприємстві спостерігається дефіцит власних обігових коштів. Підприємство «Запоріжелектротранс» не спроможне забезпечити своєчасну виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам, виплати, які забезпечують стабільні пасажирські перевезення та вимушене звертатися за допомогою до міської ради за отриманням фінансової підтримки з міського бюджету.

За останні роки трамваї в місті Запоріжжі не оновлювалися, їх технічний стан в цілому не відповідає сучасним вимогам. Із 126 трамваїв 121од.(96,0%) відпрацювали свій нормативний термін (15 років). Питома вага пасажирських перевезень трамваєм у загальному обсязі пасажироперевезень складає більше 68,7%. Щоденно, на маршрути міста виходять 52-55 трамваїв, якими користується більше 103,0 тис. пасажирів.

Середній вік трамваїв – 30,2 років. Останнє придбання нового трамваю К-1 - 2008 рік. У 2017 році проведено капітальний ремонт 4 трамваїв Т-3 із заміною старого кузова на новий з низьким рівнем полу та заміною контакторно - реостатної системи управління на транзисторно - імпульсну енергозощадливу систему управління трамваєм, що дозволило подовжити термін їх експлуатації.

На новому кузові трамвая встановлено комплект транзисторно-імпульсного обладнання, сучасні торцеві частини зі склінням, пісочниці із електронним приводом, сучасні комплекти дверей з електроприводом, склоочисник, панель управління в кабіні водія трамваю, закладні частини для встановлення комплектуючих (сидінь, пісочниць, дахового обладнання, ін.). Подальша комплектація вагону проводиться підприємством «Запоріжелектротранс» на власній виробничій базі - докомплектація кузова, його збирання, регулювання, налаштування з використанням сучасного обладнання – ноутбуку, капітальний ремонт 2 трамвайних візків.

Враховуючи технічний стан трамваїв є потреба у подальшому проведенні вказаних робіт.

Окрім проведення капітального ремонту трамваю Т-3, для задоволення попиту мешканців міста в якісних і безпечних пасажирських перевезеннях

трамваями є потреба у збільшенні загальної кількості трамваїв підприємства «Запоріжелектротранс».

Враховуючи відсутність фінансування на оновлення рухомого складу в державному бюджеті, обмежені можливості міського бюджету та високі цінові пропозиції виробників вітчизняного рухомого складу за доцільне є придбання трамваїв, які раніш експлуатувались у країнах Європейського Союзу.

Вагони в 1995-1997 роках пройшли повну модернізацію – новий кузов, удосконалені візки, енергозаощадлива транзисторна система керування тяговими двигунами, сучасний пасажирський салон, електронне інформаційне табло, кондиціонер в кабіні водія.

У 2018 році для міського електротранспорту придбано 12 трамваїв, що вже експлуатувались в країнах Європейського Союзу. Враховуючи технічний стан трамваїв, є потреба у придбанні таких трамваїв у 2019 році.

На сьогоднішній день наявна проблема захисту тягової мережі на міському електротранспорті. Проблема вирішується шляхом облаштування тягових перетворювальних підстанцій міського електротранспорту системами моніторингу та захисту тягової мережі. Захист тягових мереж забезпечується шляхом безперервного контролю динаміки зміни струму і напруги в тяговій мережі. У разі перевищення заданих параметрів захисних функцій система подає команду на відключення швидкодіючого вимикача, що дозволяє попередити потенційні займання у мережі та у рухомому складі, забезпечити безпеку пасажирів в салоні трамвая і тролейбусу.

Протягом 2017 року тягові підстанції вже обладнано 15 системами моніторингу та захисту тягової мережі. В 2018 році роботи продовжені, тягові підстанції облаштовані 17 системами моніторингу та захисту тягової мережі.

В місті Запоріжжі соціально значимим та пріоритетним визначено використання автобусів класу 1, 2 (місткість салону від 40 до 100 чол.).

На сьогоднішній день для мешканців міста Запоріжжя суттєве значення має питання задоволення потреби у впорядкованій системі громадських перевезень, прискорення оновлення парку громадського пасажирського транспорту комфортабельним економічним рухомим складом.

У 2017 році підприємством «Запоріжелектротранс» укладено договір на придбання у фінансовий лізинг 35 нових автобусів великої місткості. У 2018 році всі автобуси обслуговують пасажирів на 6 маршрутах міста.

У 2018 році підприємством «Запоріжелектротранс» укладено договір на придбання у фінансовий лізинг 50 нових автобусів великої місткості. Протягом грудня 2018 року надійде 19 автобусів із 50 запланованих машин, протягом січня-березня 2019 року – ще 31 машина. Автобуси обслуговуватимуть пасажирів на 3 нових маршрутах, що сполучатимуть Хортицький район (Бабурка та Правий берег), Заводський район, Комунарівський район (Космічний мікрорайон) з центром міста та залізничним вокзалом «Запоріжжя-1».

Використання лізингових закупівель:

- дозволить у короткий термін збільшити кількість автобусів на вулицях міста;

- сприятиме підтримці на належному рівні екологічної ситуації (двигуни автобусів відповідають європейським стандартам ЄВРО-5);
- покращить умови обслуговування пасажирів з обмеженими можливостями (автобуси облаштовані відкидним трапом для заїзду інвалідного візка);
- покращить пропускну спроможність автомагістралей міста Запоріжжя, дозволить уникати затримки руху, аварійних ситуацій;
- сприятиме поліпшенню фінансового стану підприємства «Запоріжелектротранс» за рахунок збільшення доходів від перевезень пасажирів додатковими автобусами великої місткості.

Складовою підвищення ефективності роботи міського електротранспорту та покращення якості обслуговування мешканців міста є застосування системи моніторингу та диспетчеризації транспортних засобів (GPS) із впровадженням програмного забезпечення та облаштування інтерактивних інформаційних табло на зупинках електротранспорту.

Метою облаштування системи моніторингу та диспетчеризації транспортних засобів (GPS) є:

1. Організація оперативного управління рухом міського електротранспорту в місті Запоріжжі.
2. Створення об'єднаної системи моніторингу та диспетчеризації транспортних засобів (GPS) в єдину систему міського пасажирський транспорту міста Запоріжжя (автотранспорту та електротранспорту).
3. Оперативне управління рухом міського пасажирського транспорту міста Запоріжжя (автотранспорту та електротранспорту) в межах загальноміської транспортної мережі з єдиного диспетчерського центру.

Впровадження системи (GPS) на підприємстві «Запоріжелектротранс» дозволить вирішувати задачі:

1. Планування даних.
2. Диспетчерського оперативного керування транспортними засобами на маршрутах.
3. Формування звітів про роботу водіїв, кондукторів та транспортних засобів.
4. Поліпшення якості обслуговування пасажирів за рахунок отримування пасажирами на інтерактивних екранах у режимі он-лайн інформації щодо часу підходу трамваїв і тролейбусів до зупинок електротранспорту, ін.
5. В подальшому забезпечення можливості роботи в салоні транспортної одиниці додаткового обладнання для розширення функцій (відеокамер спостереження, валідатора, пристроїв з обліку перевезених пасажирів, системного оголошення зупинок, датчиків контролю електроенергії, палива, ідентифікації водіїв та кондуктора, ін.) для забезпечення впровадження на міському електротранспорті та автобусах безготівкової системи оплати за проїзд, ін.).

У ході впровадження заходу передбачається:

На 1 етапі:

- встановлення пристроїв моніторингу GPS на трамваях (90 од.), тролейбусах (60 од.), автобусах (16 од.) та автотранспортних засобах служби шляху, автотранспортного цеху, трамвайного депо і тролейбусних парків в

залежності від долі участі у технологічному процесі (14 од.) - всього 180 одиниць,

- встановлення на 8 зупинках електротранспорту 16 інтерактивних інформаційних табло, з блоком живлення від контактної мережі що дозволить пасажирам у режимі он-лайн отримувати інформацію щодо підходу трамваїв і тролейбусів до зупинок,

- облаштування 1 робочого місця центрального диспетчера,
- впровадження базового програмного забезпечення.

На 2 етапі :

- встановлення на 24 зупинках електротранспорту 48 інтерактивних інформаційних табло з блоком живлення від контактної мережі, що дозволить пасажирам у режимі он-лайн отримувати інформацію щодо підходу трамваїв і тролейбусів до зупинок,

- облаштування робочого міста 3 диспетчерів (у трамвайному депо та двох тролейбусних парках),

- розробка програмного забезпечення з розрахунку техніко-економічних показників роботи по трамваю, тролейбусу та автобуса.

- встановлення на 1 од. рухомого складу додаткового обладнання для розширення функцій (відеокамер спостереження, валідатора, пристроїв з обліку перевезених пасажирів, системного оголошення зупинок, датчиків контролю електроенергії, палива, ідентифікації водіїв та кондуктора, ін.) для забезпечення впровадження на міському електротранспорті та автобусах безготівкової системи оплати за проїзд, ін.).

Окупність витрат на впровадження системи моніторингу та диспетчеризації транспортних засобів (GPS) із впровадженням програмного забезпечення становить близько 3 років.

Впровадження системи (GPS) дозволить поліпшити якість пасажирських перевезень за рахунок отримання пасажирами інформації щодо руху електротранспорту, зменшити витратну частину підприємства «Запоріжелектротранс» за рахунок вивільнення диспетчерського персоналу – чергових з організації пасажирських перевезень (без центральних диспетчерів).

Для поліпшення якості пасажирських перевезень в м.Запоріжжі є потреба у збільшенні кількості тролейбусів. За останні роки парк тролейбусів не оновлювався, його технічний стан в цілому не відповідає сучасним вимогам.

Інвентарна кількість тролейбусів – 49 од., з них 42 од. (87,8%) відпрацювали нормативний термін (10 років). Щоденно виходять на лінію – 37-38 од. Середній вік тролейбусів – 20,8 років, їх технічний стан незадовільний. На протязі доби частина тролейбусів сходять з маршруту по технічним причинам, повертають до тролейбусного парку для усунення неполадок.

Такий технічний стан тролейбусів збільшує поточні витрати на їх експлуатацію, ставить під загрозу безпеку пасажирських перевезень, погіршує якість перевезень. Недостатня кількість тролейбусів на маршрутах збільшує інтервали руху, приводить до втрати платного пасажира, та відповідно, недоотримання доходів від перевезення пасажирів.

Нові тролейбуси характеризуються відповідним дизайном та комфортними умовами проїзду для пасажирів. Місткість тролейбусу – 108 чол. при максимальному завантаженні в години «пік» 130-130 пасажирів.

Енергозберігаючі транзисторно- імпульсні системи управління тяговими двигунами дають можливість економії до 30% електроенергії на забезпечення руху тролейбусів.

Враховуючи відсутність фінансування на оновлення рухомого складу в державному бюджеті, обмежені можливості міського бюджету та цінові пропозиції виробників вітчизняного рухомого складу, у 2016-2017 роках для підприємства «Запоріжелектротранс» придбано 5 тролейбусів Skoda 14 Tr, які раніш експлуатувались в державах Європейського Союзу.

Тролейбуси облаштовані енергозберігаючим обладнанням, характеризуються відповідним дизайном та комфортними умовами проїзду для пасажирів, зарекомендували себе з позитивного боку у ході експлуатації.

Мається потреба у подальшому поліпшенні кількісного і якісного складу рухомого складу міського електротранспорту за рахунок придбання нових тролейбусів і таких, які раніш експлуатувались в державах Європейського Союзу. Придбані тролейбуси експлуатуватимуться в районах міста Запоріжжя, що обслуговуються електротранспортом.

Для подальшого розвитку міста Запоріжжя як туристично привабливого міста України важливим є забезпечення регулярного пасажирського обслуговування о.Хортиця. На о.Хортиця розташовані Культурний центр «Запорізька Січ», Національний заповідник «Хортиця», пляжі та майданчики відпочинку для мешканців міста Запоріжжя, профілактично-лікувальні заклади з охорони здоров'я. Мешканці міста неодноразово зверталися до міської ради щодо покращення стану перевезень по о.Хортиця.

Перешкодою для використання екологічного транспорту (звичайних тролейбусів) для пасажирських перевезень через о.Хортиця є відсутність контактної мережі на маршруті. Тролейбус з автономним ходом не потребує постійної наявності контактної мережі, оскільки за рахунок комплекту літій - йонних акумуляторних батарей має запас ходу до 20 км при повній загрузці. Зарядка акумуляторів здійснюється під час руху тролейбусу по контактній мережі.

Закупівля у фінансовий лізинг нових тролейбусів з автономним ходом (повна місткість до 107 посадочних місць, місць для сидіння – 31 місто) дозволить обслуговувати маршрут з вул.Сталеварів, по пр.Соборному, через Музей історії зброї, греблю «Дніпрогес», Культурний центр Палац культури Толкачова, по вул.Кіяшка, через арочний міст на о.Хортицю та інші маршрути без добудування по ним контактної мережі.

Підприємством «Запоріжелектротранс» сумісно з управлінням транспортного забезпечення та зв'язку опрацьовуються заходи з покращення транспортного забезпечення мешканців міста, які впроваджуватимуться у подальшому за рахунок бюджету розвитку:

1. Перенесення розворотного кільця трамвайного маршруту №8 кінцевої станції «Завод «Кремнійполімер» в район трамвайної зупинки «Північне шосе».
2. Організація нового трамвайного маршруту сполученням «Запоріжжя Ліве-вокзал Запоріжжя-1» через транспортну площу (правий поворот).
3. Подовження тролейбусної контактної мережі маршруту №13 до Запорізького титаномагнієвого комбінату та збільшення кількості тролейбусів

на маршруті або використання тролейбусів з автономним ходом без добудови контактної мережі до Запорізького титаномагнієвого комбінату.

3. Завдання і заходи

Завдання та заходи програми щодо забезпечення стабільної роботи Запорізького комунального підприємства міського електротранспорту «Запоріжелектротранс» приведені у додатку 1.

4. Обсяги та джерела фінансування

Фінансування заходів програми здійснюється за рахунок коштів бюджету міста Запоріжжя та інших джерел, не заборонених законодавством (додаток 2).

Виконання зобов'язань по договору фінансового лізингу до 2021 року здійснюється за рахунок коштів бюджету міста та/або власних коштів підприємства.

Погашення зобов'язань по договору фінансового лізингу за рахунок власних коштів підприємства здійснюється за рахунок коштів, отриманих від пасажирських перевезень по економічно обґрунтованим тарифам.

5. Очікуваний результат

Кількісні та якісні показники, які передбачається досягнути в результаті виконання програми, приведені у додатку 3.

6. Координація та контроль за ходом виконання програми

Управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради здійснює організацію та контроль за ходом виконання програми.

Одержувач бюджетних коштів Запорізьке комунальне підприємство міського електротранспорту «Запоріжелектротранс» надає управлінню з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради щомісячні звіти щодо обсягів використання коштів за програмою в термін до 3 числа наступного за звітним.

Секретар міської ради

Р.О.Пидорич